

# ARADI KÖZLÖNY

## Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:	Vidéken postai szállítással:
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 6 "	Fél évre . . . 7 "
Negyed évre . . . 3 "	Negyed évre . . . 3.50
Egy óra . . . 1 "	Egy óra . . . 1.20

## Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

## Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 8 kr | Bélyegdíj külön . . . 30 kr  
Minden következőnél . . . 4 " | Nyilvánt. sora . . . 15 "

## Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak innert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

## Tévesztett cél.

Budapest, október 26.

(—i—) Paraguayban, Argentiniában, Bolíviában, Haitiban stb. ugyancsak változnak a kormányok, állván a közönség nagy része stríberekből, kalandorokból, szerencsevadászokból, de azért még nem hallottunk róla, hogy egy oly ünnepély programja miatt, amely programot nem is ő csinált, kormány valaha megbukott volna széles e világon. S ime az ellenzéki rivalgó öröm, amiért hogy a programot nagyon természetesen a honvédegyelet határozata után mint tárgytalant, levették a napirendről, abban kulminál, hogy a Szapáry-kormány megbukik.

Igaz, hogy az ellenzéki agitáció célját, irányát és mozgató erejét minden gondolkodó ember ismerte, tudta, hogy az semmi más, mint a kínálkozó alkalom megragadása, ingerültséget csinálni, ellen-szenvet szítani a miniszterelnök ellen, ez levén a kormány feje s ennek nevéhez levén kötve a kormány sorsa, de annyira naivnak, hogy egy ily huszad, századrendű kérdéssel, mely a kormánynak se programja, se javaslata nem volt, se semmiféle országos érdekű kérdést nem képezett, melynek kicsinyes természetéről kabinetkérdést feltételezni is komédia, hát hogy az ellenzék ebből kormánybuktatási lehetőséget előidézni reméljen. Annyira naivnak nem gondoltuk még se.

Denique kívül hát, hogy mi mozgatta azt a nagy hazafiságot, melyet fölszínre hoztak, hogy őszinte kinézése még azt a 14 honvédet is felültette, aki a párttaktikának vált eszközévé. Ime tehát az el-

lenzéknek semmi egyéb kívánsága mint a Szapáry Gyula gróf miniszterelnök bukása! De hogy a miniszterelnök az ellenzéknek, kivált az éhsávár Apponyizmusnak ezt a szivességet megtenné, alig hisszük. Sokkal határozottabb, sokkal férfiasabb egyének ismerjük, mintsem hogy eféle módok és eszközök által meghátrálásra lehetne bírni.

Nagyfoku önámítás szükséges ahhoz, hogy valaki saját érdekének hajhászásában annyira vak legyen, mint ez a mi parlamenti ellenzékünk. Azt hinni, feltételezni egy miniszterelnöki állásról, hogy azt egy olyan aktus, mint ez a szobor koszoruzási ügy is volt, megingathat. Mert vajjon mit akart elérni Szapáry Gyula gr. ezzel a koszoruzással? Talán a Hentzi- emléke iránti tisztelet ragadta el annyira? Vagy a vár védelmében elesett szegény emberek pihenő hamvainak föltámasztását tűzte ki célul? Vagy a nemzet ellen akart merényletet elkövetni? Vajjon lehet józan fejű ember, a ki e feléket feltételezne Szapáry grófról? Nemes hazafias jóakarátának egész célja oda irányult, hogy annak a jó királynak, a ki annyiszor és annyi féle módon nyilvánította már a nemzet, s az 1848-iki honvédek iránti teljes kiengesztelődését, támogatását, jutalmazását, végre egy olyan mozzanattal okozzon nagy örömet, amelyhez hozzá van kötve a nemzetnek teljes kiengesztelődése is, elkövetvén királya iránt érzett oly cselekedetet, melynek nem lehet más a jelentősége, mint a nemzet igazi hűségét, és ragaszkodását kitüntetni, így szólván a nagylelkű fejedelemhez: Ime, amint hogy te megkoszoruztatod a mieink, mi megkoszoruztatjuk a tied szobrát. Nem

a Hentzi-ét, hanem az érted küzdöttekét.

És hogy a királynak, ez a valódi benső melegség és igazi hűség ténye jobban esett volna minden jubiláris külfény-nél és pompánál, amit megcsináltak, neki a Bach-korszakban is, meg a muszka-császárnak is megcsinálnak, az bizonyos. De hát a Zápolya-párt s a hozzá szegődő kalandor Apponyizmus leszedték e fény-aranyozást, a zománczot s epével öntve le elriasztották tőle a közvéleményt. De hogy ezzel nem a Szapáry bukását érték el, az bizonyos, hanem azt, hogy a magyar királynak megint több van egy adattal a kezében az iránt: hogy a Zápolya-pártot kibékíteni, az Apponyizmusban megbizni, még mindig a lehetetlenségek közé tartozik.

## Belföld.

Josipovich marad.

Tegnap azt a hirt hozták a lapok, hogy Josipovich Imre horvát miniszter lemond. Allítólag Vuchetich kanonoknak a zágrábi érsekségtől való elűtése okozta a lemondást. E hirt az „Aradi Közlöny” budapesti levelezője jól értesült helyről már tegnap megzáfolta. A P. Hirlap e hirt megerősíti, kijelentvén, hogy a lemondás híre teljesen alaptalan.

Csáky gróf nyilatkozata.

A képviselőház pénzügyi bizottsága tegnapelőttre hirdetett ülését nem tarthatta meg. Tagjainak nagy része ugyanis a delegációba szintén be van választva, a delegáció pedig tekintettel az osztrákokra is — sietett tanácskozásait mihamar befezni s e célból tegnap-

## TÁRCSA.

— Október 27. —

### A véres kendő.

— Francziából. —

A szüret nálunk mindig az ünnepnapok egész sorozatát képezi Hajnalhasadtakor már felcsendül a völgyekből a nevetés, ének és kiabálás s a keskeny gyalogösvényeken, melyek a szőlőket keresztül-kasul szántják, megcsendül a puttonyokkal megrakott öszvér csengetyűje, hogy a távból úgy hangzik, mint a pacsrta hajnali danája.

Siro bácsim, ki arbaussi szőlőt érettnak találta már a szüretelésre, erre a reggelre egy egész sereg munkást és munkásnőt fogadott. Azután azonban, minthogy dolgai másfelé hívták, engem bizott meg azzal, hogy ezekre az emberekre felügyeljek. Nagyon figyelmembe ajánlotta az öszvérhajcsárokat, mint olyan embereket, kikkel nehéz elbánni, kik a legkisebb alkalomkor is hajlandók arra, hogy állataikat véresre korbácsolják, úgy hogy a munkát abbahagyják. Különösen az egyik legény-nyel gyűlt meg a bajom. Körülbelül 25 éves volt a fickó, oly erős, mint egy vásári Herkules, oly hajakkal, mint a hegyi farkas, szemeit folytonosan a földön járatta s vad, brutális arckifejezéssel bírt. Gyakran találkozunk elzüllött emberekkel — mondjuk mi a szemíná-

riumban. Alig mult öt pereze, hogy bácsim elhagyott, mikor a szőlőhegy tövében, arról a helyről, hol az öszvérek állani szoktak, hogy puttonyaikat megtöltsek, fájdalmas kiáltás hallatszott. — Mi volt az? A hely felé siettem. Egy fiatal munkásleány, kit Mártának hívtak s kit jó, édes anyám kegyelemből felfogadott, mert igen vézna s gyenge volt, jajgatott. Homlokán véres vonal látszott, a bőr halántékától egész bal szemöldökéig fel volt hasítva.

— Mi történt Mártha?

— Az csinálta ott a korbácsos! — válaszolt.

S felemelt karjával Jeanros öszvérhajcsárra mutatott, ki nagy nyugodtan ballagott csacsija után.

— Jeanros! Jeanros!

A férfi meghallott s megállt.

— Mért verte véresre szegény Mártát?

— Na, mert épen ostrom szalába akadt, mikor csattantani akartam vele hogy csacsimat siettessem.

— Hazudik!

— Talán; de valóban mi köze hozzá?

— Szemtelen!

— Ha mártá meghagyta volna magát csókolni, nem kellene most jajgatnia. Én már ilyen vagyok; a leányoknak engedelmeskedniök kell nekem, még ha meg is csipkedem őket.

— Te vadállat . . .

Nem tudom, hogy meghallott-e, mert mielőtt befejezhettem volna a mondatot, nagy lármával hajtani kezdte szamarát . . . S nonsokára már fent járt a hegyen.

Magam is szegyenkezve tovább mentem. Bejártam a körültekvő mezőket, mert kissé resteltem volna újra találkozni Mártával, kit meg nem oltalmazhattam a vad hajtsár durvaságai elől. Ki kellett volna ragadnom Jeanros kezéből az ostort, vele ép olyant végig huzni arczán, mint ő a szegény Mártáén. Így lassan kuilogtam ide-oda elszomorkodva gyávaságom fölött. Mit is gondolhat rólam most anyám védenze? Hirtelen meglepetve állottam meg: vagy négy lépésnyire tőlem valami fehérség mozgott a patak partján. Köhicséltem, hogy jelenlétemre figyelmesek legyenek, A fehérnemű közül kibontakozik egy a szivárvány pompázó színeit játszó vízcepekkel fedett nyugodt, szelid arcz.

— Te vagy Mártha?

— Igen uram, még mindig vérzik; hát ide jöttem, hogy vízbe áztassam?

— S most már nem vérzik?

— Már keveset. Csak zsebkendőm volna, a mivel bekötözhetném homlokomat!

— Akarod az enyémet!

— Oh, uram! Soha sem merném!

Kihuztam fehér kendőmet, több helyen belemártogattam a batakba, szétteregtetem,

előtt két ülést tartott. A közoktatásügyi tárca budgetjének tárgyalása tehát a bizottság mai ülésére marad. Csáky gr. miniszter nem fog ezen ülésen érdemlegesen nyilatkozni az egyházpolitikai kérdések megoldásáról. Hogy erre nézve kérdést fognak hozzá intézni, az előre látható, de a miniszter válaszában lényege mindössze is abból fog állani, hogy a kormány háza költségvetési vitájára tartja fenn az érdemleges nyilatkozást.

### Korona és nemzet.

A „Pesti Hírlap“ e cím alatt vezérocikkben foglalkozik a budai honvéd emlék ügyével illetőleg ennek eredményével. Az ellenzék agitációja szülte e kiengesztelési ünnep meghívását s annak sajnos eredményeként a nemzet és király közötti viszony meghidegülését mondja. Igen találóan mutat rá az ellenzék működésére, mely a király nagylelkűségét hálátlansággal fizeti vissza. Például említi, hogy a koronázási jubileum alkalmával ő Felsége Budapestet fő- és székvárosává tette, ezzel „in petto“ eldöntötte a magyar királyi udvartartás kérdését. Ezt Budapest azzal hálálta vissza a szélső baloldali agitáció következtében, hogy Kossuthot diszpolgárává választotta, azt a Kossuthot, ki ma is a detronizáció alapján áll s akit a függetlenségi ma is pártjuk látható fejének tekintenek. Kifejti, hogy a Kossuth-kultusz és a király iránti lojalitás, bár mint magyarázzák is, össze nem férő dolog. Ha a királyság számol a nemzet érzelmeivel, a nemzetnek is számolnia kell a királyság érzelmeivel. Ez nem lojalitás, hanem az alkotmányos politikai élet legelemibb feltétele. Nálunk azonban a Kossuth-kérdésben is, a Hentzi-kérdésben is a korona érzelmei szenvedtek rövidséget. Ezekért a három ellenzék tette szi felelőssé nem a korona, hanem a nemzet előtt. A cikkíró azzal végzi, hogy Magyarország főnállását, békéjét és jövőjét a törvényes alkotmány épségében s a nemzet és király közötti zavartalan és közvetlen egyetértésben látja.

### Csáky nyilatkozatai.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, október 26.

• A képviselőházi pénzügyi bizottság tegnapi mára halasztott ülésén érdekes nyilatkozatokat tett Csáky Albin gróf kultuszminiszter. Az ellenzéki lapok a válságra vezették vissza az ülés elhalasztását, holott ez érthető okokból, a delegáció s a kultuszminiszter elfoglaltsága miatt történt.

Elég az hozzá, hogy ma az ülés megtörtént.

Pázmány Dénes, Helfy Ignác, Ugron Gábor és mások kérdé-

seket intéztek Csákyhoz; hivatkozott a keringő válsághirekre; kérték, hogy nyilatkozzék, csakugyan az egyházpolitikai kérdésekre vezethető-e vissza a válság.

Csáky gróf azonnal és részletesen válaszolt. Utalt arra, hogy tényleg sok hír kering ebben az ügyben, de biztosította, hogy ebben a tekintetben a kormány álláspontja az, ami volt s amelyből egy jöttát sem enged. Különben erről az egész dologról a budget képviselőházi tárgyalása alkalmával a kormány a leg-részletesebben fog nyilatkozni.

Ellenzéki részről azt a kérdést intézték ezután a miniszterhez, hogy a sajját személyére nézve miképp állanak az ügyek?

Csáky Albin gróf kijelentette, hogy az ő álláspontját mindenki ismeri s ez az álláspont mit sem változott.

Kérdéseket intéztek ezenkívül a többi egyházi kérdés tárgyában is, amelyek mindenikére kielégítő választ adott.

Pázmány Dénes a miniszter rezervált nyilatkozataiból arra következtet, hogy tényleg a kabinetben kiegyenlíthetetlen differenciák merültek fel.

Csáky Albin gróf hangsúlyozza, hogy olyan ellentétek, amelyek kiegyenlíteni nem lehetnek, nincsenek.

Legfontosabb nyilatkozata Csákynek ezenkívül még az, hogy a magyar bibornokok kinevezése ügyében a tárgyalások folynak s előreláthatólag a magyar érdekek kielégítésével fognak véget érni.

A zágrábi érsek kinevezése elé kánoni akadályok gördülnek (Vucsetics a kormányjelöltje másfél év óta nem mondott misét.) Ha a kánoni akadályok valóknak bizonyulnak abban az esetben a kormány ebből le fogja vonni a következményeit.

Ezután a tárgyalás rendes lefolyással pertraktálta a költségvetést.

### Szögyény.

— Az új berlini nagykövet. —

A berlini Post a következő tartalmu félhivatalos jegyzéket teszi közzé: Több lap annak a nézetnek adott kifejezést, hogy Szögyénynek berlini nagykövetté való kinevezése a bécsi diplomáciának azon óhajátá-

val függ össze, hogy a német politika határozottabban támogassa Ausztria-Magyarországnak bizonyos politikai terveit a Balkán-félszigeten. Széchenyi gróf sokkal jobban ismerte a talajt, melyen annyi ideig s annyi kitüntetéssel képviselte Ferencz József uralkodót, semhogy ily kalandos tervek érdekében tulságos tevékenységet fejtett volna ki. A Post figyelmezteti eme felfogás terjesztőit, hogy Kálnoky gróf sokkal jobban ismeri a német politika irányát, semhogy meg ne volna győződve, hogy amár Németország a legihivebb bajtársi viszony talaján áll Ausztria-Magyarországgal szemben, azonban a már Bismarck által megállapított alapelvektől semmi tekintetben se tér el.

Az összes berlini lapok foglalkoznak az osztrák-magyar nagykövetség vezetésében beállott változással s megjegyzik, hogy Széchenyi grófnak, ki általános bizalmat élvezett, Szögyény méltó utódja lesz.

Vilmos császár igen nagyra becsüli Szögyényt. Szögyény egy ízben, midőn a nyáron Berlinben időzött, meghívást kapott egy lakomára, mely Ferencz József tiszteletére volt adandó, máskor meghívta a császár a „Hohenzollern“ yachtra és sokszor tüntette ki figyelmének jeleivel.

### Tanügy.

#### Az évről vizsgálatok az elemi iskolában.

— Két cikk. —

Arad, október 26.

#### II.

Mi indíthatta Mülék Lajos dr-t az első cikkemben ismertetett indítvány megtételére? Kétségtelenül a vizsgákon szerzett tapasztalat, a mi a legfontosabb argumentum.

Mint lelkes tanügybarát, közvetlen közelről szemlélte a következőket:

1. Két órai idő nevelésesen csekély arra nézve, hogy 60—80 növendék 4—5 tantárgyból alaposan kikérdezhető legyen;

2. A két órai idő még csekélyebb arra, hogy egy laikus a tanító 10 hónapi munkájának eredményét alaposan áttekinthesse; mert ezt megtenni néhány gyermek pár szóból álló feleletéből abszolúte nem lehet; és így

3. A felmutatott parádés vizsgálat eredménye nem tájékoztat alaposan, nem nyújt tiszta, világos képet a felolált tananyag és a növendék előmeneteléről.

Pedig az évről vizsgálatoknak nem lehet más céljuk, mint:

1. Alkalmat nyújtani a tanítónak arra, hogy becsületes munkájának, önfeláldozó szorgalmának és igyekezetének eredményét teljes egészében és valóságában bemutassa az ellenőrző hatóság- és közönségnek; továbbá

2. Teljes áttekintést, felvilágosítást adni és megnyugtatón a hatóságot és közönséget arra nézve, hogy ugy a tanító, miként a növendékek becsületesen megtették azt, a mi kötelességükben állt; és végül

3. Hogy a hatóság — az oktatás eredmé-

hosszában összehajtogattam azután a fiatal leány nyaka köré csavartam.

— Nos, most hogy vagy? — kérdeztem.

— Oh uram . . . oh uram . . .

— Hány éves vagy!

— Tizenhatnak látszom, uram, de valóságosan tizenhét vagyok. Ha nem volna ez így, még utószüretelőnek sem fogadtak volna fel, hogy az elfelejtett gerezdeket összeszedjem.

— Hol van szülőhelyed?

— Verrieres-ban Saint-Pons közelében.

— Kivel jöttél ideig?

— Egyedül.

— S szüleid megengedték, hogy így magányosan bejárd az országot?

— Nincsenek már szüleim. Anyámat elvesztettem, mikor még a bölcsőben feküdtem s apámra is csak úgy homályosan emlékszem. Mikor mult télen nagyanyám, kinél laktam, meghalt, Beloquine szomszédasszony vett magához . . . Némelykor a száraz malomban kereket kellett hajtanom, hogy két sout keressek, vagy a gesztenye erdőbe kellett mennem fát vágni. De mindketten nem élhattunk meg munkánkból s gyakran feküdtem le éhesen este. Ekkor a verrieresi plébános ajánlkozott, hogy a saintpos-i testvérekhez ad. En azonban félttem ez édes testvérektől, kiket nem ismertem s egy éjjel megszöktem a zár-dából.

— S gyalog jöttél ideig?

— Egy tuvaros megengedte, hogy szekere hátuljába kapaszkodjam. Sok szalma volt a kocsin lovak számára. Oh milyen jól aludtam rajta, mikor megszüntem sirni.

— Miért sirtál?

— Szülőfalumért, Beloquin anyámért, s a temetőért, melyben anyám nyugszanak. Nem hiszi el uram?

— Igazad van Mártha — nagyon igazad . . . De mi is a családi neved?

— Vanneau Márthának hívnak!

— Mit szándékozol a szüret után csinálni?

— Edes anyja, ki oly jó, mint a szent szűz, azt mondta, ha jól viselem magamat, szerez valahol helyet számomra.

És mialatt nagy, kerek, barna szemével kérdőleg tekintett rám, így szólt:

— Meg van velem elégedve, uram?

— Oh nagyon Mártha, nagyon!

Lehajtott a gyönyörű fejét s nem szólt többé egy szót sem. En, ki ép oly zavart voltam, mint ő, némán meresztettem szememet egyikre azoknak a titkos nagy kőkagylóknak, melyeken a Pader patak boha futásában, megpihenni látszott. Ezen a nyugodt felszínen visszatükröződött Mártha arca, s szívemet valami megmagyarázhatatlan kéjesen zsiibongó érzélem töltötte el . . .

— Nemde ragyogósabban már nem ültözködhetik senki — kérdezte hosszú szünet után, mi közben fülig pirult.

— Ellenkezőleg Mártha!

— Oh milyen jó maga uram! Bár csak soha se lenne szegény! Ha tudná mit jelent az!

— Te tudod?

— Nagyon is. De hisz egészen megfeleltekünk a szüretre, — mondotta s felállott. Hatalmamba ejtettem egyik kezét.

— Mártha!

Többet nem mondhattam.

— Uram, ha valamire kérném, megadná-e azt nekem?

— Mindent, mi hatalmamban áll!

— Hisz látja, hogy most megmosdottam és tiszta vagyok! Nem csokolna-e meg? Azt hiszem, hogy ez szerencsét hozna számomra.

Karjaimba vonom félénken megcsokolom orcáját. Még mindig átölelve tartom a reszkető leányt, midőn a magasból fölhangzik a szüretelők durva nótája. Megszűnt a munka s a munkások estebédre indulnak. Vanneau Mártha, ki szintén megéhezett, a szegény leány a bozóton szalad keresztül, hogy utolérje társait, Mielőtt elhagyott volna, levette homlokáról kendőmet s visszaadta:

— Köszönöm, — mondotta, — nincs többé szükségem rája.

Nem tudom, meddig álltam még a Pader partján s néztem a kendőt, melyet az ő vére festett vörösre.

nyéhez képest — buzditó elismerést, vagy ennek ellenkezőjét alkalmazhassa a tanítóval szemben.

Az évről vizsgálatoknak a főntebbi pontokban körvonalozott céljuk és követelményük iránt összehasonlító és alapos bírálat megejtésére 2 óra még a szakembernek sem elég, ha az elfogultságtól ment részrehajlatlan tárgyilagossággal és igazságos kritikát akar gyakorolni.

A kérdés elvégre is a szakfőnök kezébe került. Tudjuk, hogy ezek mindegyike halálos ellensége a vizsgálatok eddigi rendszerének s ellenségei pedig azért, mert nem nyújt nekik elegendő módot arra, hogy egy évi fáradságuk eredményét annak teljes egészében, épségben és természetesen valóságában bemutathassa.

Az egyesület terén folyt tárgyalásokból emlékezzünk a szakfőnök álláspontjára, mely első sorban is abból áll, hogy az ugynevezett évről vizsgálatok minél szélesebb alapot helyeztessenek úgy, hogy a hatóság ne csak általánosságban, hanem részleteiben is láthassa az oktatás eredményét külön mindegyik fokozaton. Ők azt óhajtják, hogy a vizsgálatok üvegfalak között folyjanak, hogy az minden oldalról intenzív megvilágítást nyerjen s a bemutatott képet az ő teljes valóságában mindenki megláthassa, a ki meg akarja tekinteni.

Ezen óhajt helyeseljük, s álláspontjuk megkönnyítésére nézve célszerűnek találjuk saját nézetünket is közzétenni, a mit a következőkben körvonalozunk:

1. Jól tenné az iskolaszék, ha az iskolai év utolsó (junius) hónapját a nyilvános vizsgálatokra tartaná fenn annál is inkább, mivel ezen időig a törvényesen kijelölt tananyag teljesen feldolgozható.

2. A vizsgálatokat úgy rendezné, hogy az egyes tantárgyakból mindaddig vizsgáltassanak a növendékek, míg abból valamennyi nem felel.

3. Egyes tantárgyakból vizsgálat csak délelőtt tartassék, délután pedig szünet legyen.

4. Egy és ugyanazon időben és tantárgyból csak egy osztályban legyen vizsgálat.

5. Hogy az oktatás eredményéről alapos és részletes szakbírálat készülhessen, köteleztessék az intézet testülete minden egyes vizsgálaton hivatalosan részt venni s az oktatás eredményéről szerzett tapasztalásáról jelentést s az esetleges hiányokra nézve javaslatot terjeszteni az iskolaszékhez.

6. Az iskolafelügyelő miután valamennyi osztálynak vizsgálaton részt nem vehet, megjelenhet ott, a hol neki tetszik; azonban köteleztessék arra, hogy azon testületi üléseken, a melyek az intézetben lefolyt vizsgálatok eredményét tárgyalják az arról szóló jelentés és a növendékek osztályzását egybeállítja, multhatlanul megjelenjék.

7. A kiküldendő biztosok — a nekik kézbesítendő program alapján — a vizsgálaton bármikor megjelenhetnek, tapasztalataikat és észrevételeiket azonban a tantestület által jegyzőkönyvbe vétetik, annak ülésén megjelenhetnek s az iskolaszékhez terjesztendő évi jelentés szövegébe befolyhatnak, mely esetben azonban a jegyzőkönyv általok is aláírandó.

8. Ezen alakban tartandó vizsgálatok is nyilvános jellegűek lévén, azon a szülők is résztvehetnek.

9. A vizsgálatok befejezése után, a szokásos „Te Deum” előtt, évről ünnepély rendezendő, melyet minden körülmény között az iskolaszék képviselője nyit meg és zár be. Az évről ünnepélyre a közönség is meghívandó. Ezen osztatnak ki a jutalmak és kitüntetések. Tárgyai ezen ünnepélyeknek csak ének, szavalat, írásbeli dolgozat felolvasása, rajzok s egyéb kézimunkák bemutatása lehet.

Mi azon véleményben vagyunk, hogy az iskolát bele kell helyezni az ő jogaiba; a szakvélemény illetve szakbírálat elöl nem szabad elzárkózni, az ellenőrzést pedig a lehető legtágabb körre ki kell szélesíteni, ha azt akarjuk, hogy az évről vizsgálatok a hozzájuk fűzött célznak megfelelőjenek.

Röbusz.

### Időjárás.

Légnymás: reggel 7 órakor 757.3 mm., délután 2 órakor 755.3 mm. Hőmérséklet reggel 7 órakor C° + 12.0, délután 2 órakor C° + 13.9. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 6, délután 2 órakor DN. 3. Felhőzet: reggel borult, délután borult, esik. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

## A vizitkártya.

— Megtörtént. —

Egy bájos kis asszonyka meghívása folytán nagy vizitre készült a minap a legszebb aradi apaszínész. Felhuzta a szalonkabátját, a melyben csak minisztert vagy kiváló jogtudóst szokott játszani s amelyből egy jó indulatu kollegánk tanácsára vagy két arasznyit körül levágatott, hogy fessebb legyen.

Egy arany karika gyűrűt mellényzsebébe csusztatott, mert tudta, hogy a jegygyűrű még a szszonyok előtt is sokat levon a legényember agiójából, már pedig ő neki csak emelkedésre volt szüksége, hogy meghódíthassa azt a takaros menyecskét.

Begyakorolt tükör előtt egy valódi hősszerelmesi poset, a melybe majd akkor fog helyezkedni mikor előveszi a noteszét, odaáll a kis menyecske elé s elszavalja saját szerzeményű rövid költeményét ifjui hévvel: „szerelek”.

Igyen előkészülve per pedes apostolorum, elvonult a drága nőhöz. Kopogtat. Semmi válasz. Magyomja a kilincset. A zár nem pattan fel, de a folyósó végén feltűnik egy csinos szobaczcizus.

— A nacscságát tetszik keresni?

— Igen, de amint látom, nincs itthon.

— El tetszett találni.

— Czcizus, maga nagyon kedves.

— Ugyan ne izéljen a tekintetes ur. Mondjak valamit a nacscságának?

— Semmit galambom, csak adja át neki ezt a névjegyet.

A czcizus átvette a vizitkártyát, az aradi Thália legszebb apaszínésze pedig vonult vissza a színház felé.

A színházban ezalatt szájról szájra járt a hír hogy Guszti ma még a déli próbáról is elkésett.

Fél egy órakor hazatért a kis menyecske, de mi haszna, Guszti már akkor javában próbált a „Serge Panine”-ből A czcizus bevitte neki a névjegyet. Átvette, bötüzte s mikor a végére ért, tele tudóbból tört ki belőle a csengő kaczagás.

A kaczagást az magyarázza meg, hogy Guszti nem a tárczájába, hanem a fess czcizus szemébe nézett behatóbban s így esett azután, hogy véletlenül egy P e t h e s - S z i k l a y szövegezte névjegyet hagyott hátra, melyet a szép asszonyka jóvoltából ide illeszthetünk:

„S z e p e s s y G u s z t á v, szabad tüntető, agg-harcos, szoba-tornász, párbaj-hyena, becsület-baczellus, veterán színész, szabad-uszó, legszebb apaszínész, szesz-motor, szereptudor, sörkotró, szerelmi varázsitalnok, örökös vőlegény és borászati vándortanár.”

A névjegy sarkán, kisebb betűkkel:

„Található mindenütt, csak a próbán nem”. Hogy e végzetes csere után Guszti a további hódításról lemondott, önkényt következik.

(G.)

### Időjárás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Október 27. —

Változó felhőzet.

Hőszűrés.

Jelentékeny csapadék nélkül.

Később derülés.

Az

## „ARADI KÖZLÖNY”

előfizetési árai:

Helyben	Vidéken
<b>házhoz hordva:</b>	<b>szétküldve:</b>
Egész évre 12 frt — kr.	Egész évre 14 frt — kr.
Fél évre 6 frt — kr.	Fél évre 7 frt — kr.
Negyed évre 3 frt — kr.	Negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy óra 1 frt — kr.	Egy óra 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára helyben 5 kr., vidéken 6 kr.

Az előfizetési pénzek, valamint hirdetési és egyéb díjak az „ARADI KÖZLÖNY” kiadóhivatalának küldendők, ugyszinté ide utalandó minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság”.

### H I R E K.

Október 27. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Szabina. — Protestáns naptár: Szabina. — Görög-keleti naptár (október 15.): Lucian. — A nap két óra 39 perczkor, nyug-szik 4 óra 48 perczkor.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

Október 30. A reformáció ünnepe.

Október 30. Az aradi honvédegyetl közgyűlése.

November 4. Tartalékos tisztok ellenőrzési szemléje a várbán.

November 5. A polgári takarékpénztár rendkívüli közgyűlése délután 4 órakor.

November 6. Az aradi korcsolyázó-egylet közgyűlése délelőtt 11 órakor.

November 6. Lóverseny Aradon.

November 19. Csiky-ünnepély a városház dísztermében.

— **A hivatalos lapból.** A király F a r b a k y István főbányatanácsosnak és a selmeczi bányászati és erdészeti akadémia nyugalmozott rendes tanárának és volt igazgatójának a tanári pályán és különösen igazgatói minőségében, nemkülönben a közügyek terén kifejtett sokévi kitűnő és sikeres szolgálatai elismerésül, a harmadik osztályú vaskorona rendet díjmentesen adományozta.

— **A vértanuszobor.** Az aradi vértanuszobor kerítésének költségvetését most készíti a városi mérnöki hivatal. A költségvetést legközelebb tárgyalás alá veszi a tanács.

— **Uj járásbíró Pécskán.** Ő császári és apostoli király Felsége, folyó évi október hó 21-én kelt legf. elhatározásával: G á b o r Mátyás berettyó-ujfalui kir. járásbírói albirónak, hasonló minőségben a p é c s k a i kir. járásbíróshoz leendő áthelyezését legk. megengedni méltóztatott.

— **Alügyeszi kinevezés.** Az igazságügyi miniszter K i s s József világo si járásbírói albirót a zilahi kir. ügyészséghez alügyeszi nevezte ki.

— **A vizsgálóbírók és helyettesek.** Az igazságügyi miniszter az 1891. évi XVII. t. cz. 33. §-a alapján az a r a d i kir. törvényszék területére vizsgálóbíróul P a g u b a Vazul, állandó helyettesül pedig K ö l l e r János kir. törvényszéki bírót nevezte ki.

— **Gazdasági tudósító.** A földmívelésügyi magy. kir. miniszter K a t s i n k a György p l e s k u c z a i lakost és uradalmi birtokfelügyelőt, Aradvármegye n a g y h a l m á g y i járására nézve állandó gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **Harminczegy kis koporsó.** Arad város területén a mult hét folyamán született 6 fi-14 nő, összesen 26 csecsemő. Meghalt 20 fi-21 nő, összesen 41 egyén. A születések évi arányszáma tehát 25:9, míg a halálozásoké 47:3 pro mille. Megdöbbentő a g y e r m e k h a l á l o z á s szokatlanul nagy mérvé, a mennyiben h a r m i n c z e g y t i z é v e n a l u l i g y e r m e k h a l t e l a m u l t h é t e n. A difteritisz 6, a bélhurut 7 áldozatot követelt.

— **Katonai térképezési osztály Aradon.** A II. számú katonai térképezési osztály tagjai tegnapelőtt érkeztek téli állomásukra, Aradra, s körülbelül 6 hónapig fognak városunkban időzni. Irodájuk fő-ut 23. szám alatt van.

— **A reformáció ünnepe.** Az a r a d i ág. hitv. ev. egyháztól a következő értesítést vettük: A lelkiismereti szabadság, az egyének a vallásban való érvényesülése, a lelket békóba verő hatalom megtörtetésének nagy emlékünnepe, a reformációnak, vagyis az egyháznak a szentírás alapjára való visszaállításának napján, október 30-án az aradi ág. hitv. ev. egyház templomában délelőtt 10 órakor isteni tisztelet tartatik.

— **Csáki Albin gr. a püspökökhöz.** C s á k y Albin gróf, közoktatásügyi miniszter meleg-hangu körlevelet intézett az ország összes püspökeihez, melyben meleghangon emlékeztik meg a felső klérus áldozatkészségéről s felhívja őket az eddig teljesen elhanyagolt b ö l c s ö d é k i é s g y e r m e k m e n h e l y e k alapítására, melyekkel annyi elhagyatott gyermeket lehetne megmenteni az életnek. Az állam képtelen az ilyen filantropikus intézmények létesítésére, főleg a hazafias püspökök és a társadalomtól várja a nagyfontosságú kérdés megoldását.

— **Államjavak eladása.** Az állami javak közt, melyeket a pénzügyminiszter a jövő év folyamán el szándékozik adni, legjelentékenyebbek a következők: Csanádmegyében az

Apátfalva község határában fekvő nagy Szigetárnok, becsértéke 51,162 frt; A r a d m e g y é b e n az egyik p é c s k a i. alsó legelőföld, 24,343 frt; Temes megyében aliosi földek 23,941 és 20,712 frt; a l i p p a i „Spinare calului” nevű föld 21,600 frt; a sistarovecozi szerződéses gyümölcsös 28,264 frt; Bács megyében az alsó kula pusztai Neurisz nevű föld 62,099 frt; Temes megyében cserneegyházi erdőirtások 23,371 frt és 23,367 frt; szakálházai erdőföldek 60,041 és 20,816 frt; rom. sz.-mihályi tagosított birtok 109,396 frt; Torontálmegyében öregfalvi szlatina sziget 76,174 frt. És végül Budapesten a Kund-féle telek 20,190 frt és Zágrábban az új ezrediskola 25,000 frt becsértékkel.

— **Uj esperes.** D e s s e w f f i Sándor püspök Mihálkovits Lajos istvánföldi plébánost saját kérelme folytán felmentette az alsó-torontáli espresi állástól és helyébe S t e c h e r Márton párdányi plébánost nevezte ki esperesnek.

— **Dohánybevaltó bizottságok.** A budapesti dohánybevaltó felügyelőség beosztotta a dohánybevaltások határidejét, melyeket megyéink és környékünk érdekeltségeire való tekintettel a következőkben közöljük: Az aradi felügyelőség: Aradon decz. 12-től febr. 16-ig. Battonyán január 2-től február 18-ig, Békés-Csabán jan. 2-től febr. 27-ig fogja a dohányszállítmányokat bevaltani.

— **A batonyai ál-korrelás.** Weiszberger Mór aradi lakost e hó 18-án, — mint mi is megirtuk, — Battonyán a vonatból kiszállították s az ottani járvány-kórházba vették, hol két nap múlva meghalt. A mai kolerás világban természetesen azt hitték, hogy Weiszberger kolerában halt meg. Mint bennünket értesítenek, kiderült, hogy a szerencsétlen ember halálát s z i v s z é l h ü d é s okozta. Egyet kapcsolatban felkértünk annak közzétételére, hogy Weiszberger nem állott az arad-csanádi vasutak szolgálatában, azzal semiféle összeköttetésben nem állott s így nem hivatalos körútjában lett beteg, mint azt több lap hozta.

— **A községek rendezéséről** szóló új törvény nemsokára a megvalósulás stádiumába lép. Egyik legfontosabb czélzata a törvénynek az, hogy a községek szervezeti hibáit is javítani törekszik. Határvonalat kíván vonni a politikai község és a földrajzi értelemben vett helység között. Ez utóbbi csak házi és gazdasági autonómiát végez, míg amaz a közigazgatás alsóbb fokú tényezője. A törvény kiterjeszkedik a községek önálló jövedelemszerzésére s az állam — bizonyos jövedelmeiből — részt ad a községnek. A teljesen szegény községek állami dotációt kapnak, de a nélkül, hogy ez rendszerré tétetnék.

— **A mit nem lehet eltagadni.** Nem a Szapáry-kormány bukása, sem egy előrehaladott koru kisasszony éveinek száma az, a mit nem lehet eltagadni, hanem az, hogy egész erejével beköszöntött hozzánk az ősz. Tegnap Arad locs pocsban uszott s metsző hideg szél kaczerkodott a hangulat festésére mindig kész poétai tollakkal. Hogy az eső így ránk köszöntött, annak indító okán nem kellett sokáig törnünk a fejünket: küszöbön van az aradi vásár, már pedig ki mer elképzelni aradi vásárt eső nélkül?

— **Braun, Kohn és a minoriták.** Lapunk egyik barátja küldi a következő érdekes sorokat:

A napokban vendégem volt. Egy kolozsvári uriember. Dicsekedve mutogattam neki Arad nevezetességeit s nem csekély örömmre szolgált, hogy a kolozsvári vendég erősen hátramaradt az „anságolások”-ban énmögöttem.

A mint a vértanuk szobrától visszafelé fordulunk, vendégem csodálkozva mutat a minorita-templom tornyára.

— Látja?

— Mit?

— Azt a legfelső czégtáblát ott a torony kellő közepén. Csak néhány méterrel az óra lap alatt.

Némán intettem neki, hogy látom s kissé csodálkozva olvastam le róla az arany festékes betűket B r a u n é s K o h n irodája . . . stb.

— Mit jelentesen ez? Hirtelen úgy veszi ki

magát, mintha Braun és Kohn uraké volna ez a templom . . .

— Elvörösödtem s abbahagytam az anzágot.

Braun és Kohn együttvéve, de külön is, elfogadható, tisztességes nevek, azonban mégis gondolkoróba estem, vajjon nincs-e igaza az én kolozsvári vendégemnek? Nem gondolja t. szerkesztő ur?

— **Áthagott munkaszünet.** Beck Alajos bérházi czukorkaárus vasárnap a munkaszünet daczára is kiszolgált a közönséget; a miért a kihágási bíróság 15 frt bírságra ítélte.

— **Deputáció a miniszternél.** P á l f y Ferencz szegedi polgármester és L á s z l ó Gyula szenátor hétfőn déltájztisztelegtek Wekerle Sándor dr. pénzügyminiszternél, akinek szives figyelmébe ajánlották a városnak a szegedi fogyasztás bérletére vonatkozó 303,000 frtos béránlatát. A miniszter megnyugtató választ adott a szegedi deputációnak.

— **Az aranyági gyilkosság.** Lapunk tegnapi számában már jeleztük, hogy az aranyági határban egy ismeretlen egyén holttestét találták meg. Az eset felderítésére szükséges intézkedések eredményre ugyan még ez ideig nem vezettek, de azt már biztosan tudjuk, hogy a kérdéses m e g g y i l k o l t e g y é n S t e f á n A m b r ó z i a, ágrisi lakos. Az erélyes nyomozás folyamatban van, s remélhetőleg fel is deríti a rejtélyes esetet.

— **Lovagiatlan ügy.** K o v á c s Sukoli ösztetálkozott. M u n t y á n Mihály kovaszinczi kollégájával, s nem tudni, vajjon tisztán krakélereskedésből-e, vagy más okból provokálta azt, s miután Muntyán nem akart kötni neki állni, a löccsel, mit kocsijából ragadott ki, czélirányosan megérdemelte; ugyannyira, hogy Muntyán véres fővel és karral hagyta el a porondot. Kovács tettét beismerte, s csak azzal az egygyel nincs kibékülve, hogy e kis párbajvétségért nem az államfogházba life-rálják.

— **Hirtelen halál.** Székudvaron H r a b o v s z k y András ottani lakos házának udvarán összeesett és meghalt. Az orvosrendőri hullaszemle megejtésénél V é k o n y Albert dr. járási- és V e s z a György dr. községi orvosok szívszélhűdést konstatáltak, melyet nem — mint téves hír jelezte — a pálinka mértéktelen élvezete okozott.

— **M. Bodzáson vigan vannak.** Hogy oly jó világ, mint M. Bodzáson, nincs, de nem is lehet, legjobban bizonyítja az, hogy még az egyszerű paraszt atyafiaknak is marad elég idejük a sport gyakorlására. Leginkább a botlást üzik szenvedélylyel. Megmutatta ezt 19-én éjjel Horváth József, Siflis István, S z e k e r e s István, C z a k ó János, kik Frank Jánost úgy helybenhagyták, hogy az alig tudott elvászorogni. Ez ugyan sport, de egy cseppet sem lovagias dolog, s talán épen ezért intézkedett a szolgabíró.

— **Uj módszer.** Egy aradmegyei román falu templomának perselyébe beleütött a lapos menykő. Ezen a megszivlelendő állapoton úgy vélt segíteni a község lelkipásztora, hogy feljelentést tett a hatóságnál, miként a templom perselyéből rejtélyes módon tűnnek el a fillérek. A vizsgálat során kitűnt, hogy a lelkipásztor feljelentése teljesen légből kapott. Kérdőre vonták, mire kijelentette, hogy e álfeljelentés új módszerével azt czélozta, hogy e község éjjeli óre figyelmesebb legyen. Az új módszer legalább is nagyon furcsa.

— **Zsebmetszők inkognitóban.** A most megtartott pankotai vásár igen élénk volt, s a vásárosok tetemesen megkönnyebbült kellel hagyták el a falusi talajt. De legjobban megkönnyebbült minden jelen volt közül R á c z Pável, ternovai lakos, kinek vadonatúj ködmöne zsebéből inkognitóban utazó zsebmetszők 130 frtot emeltek el. A megejtett nyomozás szerint az illetőknek vagy Budapesten vagy Temesvárott van a központjuk, s a vidéki vásárokon csak fiókintézeteket tartanak. Még ezideig nem sikerült az ismeretlen nagyságokat elcsipni.

— **Összemart huszár-önkéntesek.** Megdöbentő szerencsétlenségről ír a „Szabadság.” K a r á c s o n y i Andornak, a nagyváradi 15. huszárezred önkéntesének ebe, egy hatalmas dán dogg, a napokban megveszett

s megmarta előbb gazdáját, annak inasát s két fiatal barátját, kik szintén huszár-önkéntesek. A négy összemart ember e rémhír vétele után nyomban felutazott Budapestre, a Högyes-féle intézetbe.

— **Aradon nyomozott lököttök.** Megirtuk, hogy Kisteleken 4 hirhadt lököttöt tartóztatott le a csendőrség. A jeles kompánia A r a d o n kiállított lóleveleket hamisított. A kiállított lóleveleket aradi tisztviselők kézírásainak megtekintése és megszerzése végett M o l n á r Elemér szegedi törvényszéki bíró és Till László csendőrfőhadnagy Aradon nyomoznak.

— **A cigány cigány marad.** A közmondás soha sem hazudhatik, uti figura docet. Z i m m e r m a n n Mihály csendes vértű szent-annai lakos, de a cigányokkal nem állhat valami jó lábon, s a sors csapása el is érte őt ezért. Tegnapelőtt éjjel ismeretlen tetesek bezúrták ablakait, s e parlamenti sikerrel nem elégedve meg, át is lépték a be-tört Rubikont, s a szobából 82 frt értékű ág- és ruhaneműeket loptak el. A csendőrség azonban úgy vélekedik, hogy a dologban nem is annyira a sors játsza a főszerepet, mint inkább az odavaló gyorskezü cigányok, s már megtette a szükséges intézkedéseket.

— **Világosi csendélet.** „Beatus ille . . .” írja Horatius a falusi életről, s lám milyen igaza van! Lehet-e idyllibb jelenetet elképzelni, mint ami Világoson játszódott le. B e i z i f f l e r József korcsmájában 10 dérek ködmönös ur vasvillákkal, botokkal s késekkel akarta felidézni a római világot s ez ókori jelenet közben V i d ó k Mitrut a szemén, Grill Adolfot pedig a fején nyomkodták meg, úgy hogy azok súlyosan megsérültek. Az ügyben illetékes helyen feljelentés tétetett.

— **Bitang tehének.** K o k o s Száva világosi pásztor-nak 3 tehene elbitangolt. A tönkretett atyafi most kereseti állatait, s daczára az erélyes intézkedéseknek, még ezideig nem találták meg azokat. Ebből az a tanulság, hogy ha valaki pásztor, ne aludjék.

— **Pályázatok.** A rimaszombati királyi törvényszéknél bírói állásra két hét alatt. — A debreczeni királyi törvényszékhez irnoki állásra négy hét alatt. — A zilahi királyi törvényszéknél II-od osztályu igazgatói állásra két hét alatt. — A fehér-gyarmati királyi járásbíróagnál albirói állásra két hét alatt. — A sepsi-szent-györgyi királyi járásbíróagnál II-od osztályu segédtelevkönyvezetői állásra két hét alatt. — A rozsnói katolikus iskola szolgai állásra december 15-ig. — A soóvári magyar királyi főbányahivatalnál ellenőri állásra három hét alatt.

## H y m e n .

— Grünberger Adolf Makóról f. hó 30-án d. e. 11 órakor esküszik örök hűséget az aradi izr. imaházban özv. S o n n Bernáthné bájós és kedves leányának, Lina kisasszonynyal.

Raác Pál, Szécsány község fiatal jegyzője, id. Raác Pál monostori jegyző s birtokos fia folyó hó 25-én vezette oltárhoz S c h ö p f l i n Emilia kisasszonyt, Schöpfin József sósdiai főerdész kedves és művelt leányát.

## Gyászrovat.

Sándor Zsigmond. Arad egyik legidősebb polgára hunyt el tegnap, miről részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Özv. lokodi Sándor Zsigmondné szül. Hatvany Szidónia saját, egy gyermekei Brigitta és Zsiga, valamint nővére özv. Schrodt szül. Hatvany Terézia, ennek leánya Matild, nemkülönben számos más rokonai nevében is mély fájdalommal tudatja forron szeretett férje, illetőleg édes atyjok, sógora nagybátyja és rokonok lokodi Sándor Zsigmondnak, f. évi október hó 25-én esti 9 órakor, életének 79-ik évében, hosszas szenvedés után bekövetkezett jobblétre szerdültét. A boldogult hült tetemei október 27-én, d. u. 3 órakor fognak Csiky Gergely-utca 1. sz. alatti házból a helyét hitvallás szertartásai szerint örök nyugalomra tétetni. Arad, 1892. okt. 26. Béke hamvaira!

Popovics János seborsini gör. kel. plébános elhunyt, miről a következő gyászjelentést vettük: Popovics Iulia mint hitves, Popovics István, m. kir. posta-távirdatiszt Aradon mint fia és neje Popovits Mari született Tesits, gyermekeikkel: Gyula, Helén, Jenő Livia, Mariska István, és Sándor, úgy a saját mint rokonai nevében fájdalomtelt szívvel jelentük, hogy szeretett férj, illetve atya és nagy-

atya Popovits János soborsini gör. kel. plébános, f. hó 25-én délelőtt életének 66-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. hó 27-én 10 óraker fognak a gör. kel. rom. szertartás szerint Soborsinban örök nyugalomra tétetni. Aldott legyen emléke.

### Egyletek, Társulatok.

— Az aradi Filharmonia egyesület folyó hó 27-én este 8 óraker ének-próbát tart, melyre a működő tagokat ez uton hívja meg az elnökség. A próba a polgári finiskola dísztermében tartatik meg.

### Színház.

#### A színház műsora:

Október 27. (Csütörtök) Serge Panine, színmű.  
Október 28. (Péntek) Kis molnárné, operette (elsőszór.)  
Október 29. (Szombat) Kis molnárné, operette (másodszer.)  
Október 30. (Vasárnap) Délután a Mikádó operette, este Náni, népszínmű.

### Mirabeau ifjúsága.

— Október 26. —

Tegnap látnak a szonban az első teljesen sikerült drámai előadást. Minden egyes szereplő komoly, határozott törekvést fejtett ki, mely nem is maradt eredmény nélkül.

Somló a czimszerepben gondos tanulmányra valló alakítást mutatott be. Különösen végjeleneete sikerült, melyben a szív érzelmeinek valódi közvetlenségét élénken emelte kifejezésre.

Haraszti Hermin Sofie-je minden ízében helyes felfogásra valló, gondosan megjászott alakítás volt, mely minden mozzanatában helyesen festette a fenkölt, nemesen érző nő gondolat és kebelvilágát.

Vedressről (Burguiéres) kell még a teljes elismerés hangján megemlékeznünk. Ellenszenves szerepkörében is le tudta kötni az érdeklődést, a mi a mellett bizonyít, hogy gondolkozó, intelligens színész.

Bónis (Gennonné) az estén remekelt. Az első felvonásban ugyan nem találta el azt a hangot, mely közvetlenséggel vázol, de aztán mindvégig kifogástalanul játszotta meg hálás szerepét.

Kisebb szerepükben jól megállották a helyüket Csátár (Mirabeau marquis) Pethes (Saint-Anbin) Arányi Bella (Camilla) és Szepesi (Monnier).

Follinuszné kissé ideges volt, a közönség már leste, mikor bugygyan ki folyton harapdált ajkaiból a vér.

Közönség közepes számban volt jelen s nem fukarkodott a jól megérdemelt tapsokkal.

(G.)

— Színházi hírek Ma Ohnet György a Vasgyáros írójának jeles társadalmi színműve: Serge Panine kerül színre, amely színműve itt már régebben adatott. Holnap premiere lesz. Sztójanovits Jenő legújabb operette a Kis molnárné kerül színre először a bpesti népszínház műsoráról, amely operette a fővárosban is tetszést aratott szövegét Scribe után Radó Antal írta. Vasárnap délután Mikádó, este Náni népszínmű adatik. Legközelebi újdonság Pont Biguet család vigjáték lesz.

— Elhalasztott hangverseny. Ebben a járványos időben senki se lehet biztos, hogy nem dől-e ágyba. Legkevésbé lehet az egy gyöngye, tízéves gyermekleány, a ki ha még olyan virtuoz is a zongorán, mikor a közönség feléje irányzott tekintete edzi meg a gyöngyesség ellen, mégis csak gyermek, akin fog a betegség. Így történt, hogy a kis bagotai Lengyel Valéria, kinek jövő vasárnapra hangversenye volt hirdelve, Déván megbetegedett. E miatt vasárnap a hangverseny nem lesz megtartható és az bizonytalan időre elhalasztatott.

— Berlethiradás. November 1-től ugy évadberletre mint a II-ik 24 előadásos haviberletre bérelni lehet a színlapokon közölt árakkal Gonda Lászlónál a színházi pénztárban; ugyanott színlapberlet is eszközölhető egész évadra 1 frtjával.

### Törvényszék.

— A röpirat-író: Bagota Lengyel János erdélyi ügyvéd több röpirattal támadta

meg Solyom Fekete Ferencz dévai törvényszéki elnököt, a ki aztán rágalmaszást miatsajtópört indított ellene. Ez ügyben tegnap volt a kolozsvári esküdtszék előtt a tárgyalás, mely azzal végződött, hogy bagotai Lengyel Jánost az esküdtek verdiktje alapján rágalmaszást miatt 8 havi fogházzal 200 frt pénzbüntetésre ítélte a bíróság. A vádlott semmiségi panaszt jelentett be.

— Pörbe fogott igazgatók. A kolozsvári főügyészség mint levelezőnk jelenti a román memorándum és Replika terjesztői (tehát nem a szerkesztői, hanem terjesztői) ellen izgatás miatt pört indított. A nagyszabású pörben fővádlottként Brote nagyszabasi ügyvéd, az ismert nemzetiségi agitátor szerepel és pedig a memorándum terjesztéseért huszonnagy, a Replika terjesztéseért két más vádlottal. A vádlevél vaskos kötet. A kolozsvári törvényszék sajtóügyi osztálya tegnap küldte el a vizsgálati iratokat Nagyszabasi.

### VEGYESEK.

— A pápa állapota. A pápa egészségi állapotáról az újabb időben ismét nyugtalanító hírek kerülnek ki a Vatikánból. A genuai Cafaro római tudósítója arról értesül, hogy a pápa szombaton elájult. Mikor XIII. Leo titkos kamarása belépett a pápa termébe, a katolikus egyház feje eszméletlen kívüli állapotban a földön feküdt. A gyorsan előhívott udvari orvos csakhamar eszméletre térítette a pápát, akit rögtön ágyba fektettek. A pápa a balesetre a következő éjszakát a körülményekhez képest elég nyugodtan töltötte.

— Országos diakkongresszus Debreczenben. A magyarországi főiskolák polgársága ez évi június 8-án, koronázási jubileum napján, országos diakszövetséget alakít és megbeszélte azt is, hogy a magyar ifjúság mi módon vegyen részt a honfoglalás tünnepeinek megülésében. Az országos szövetség alakulása módzatainak magállapítását egy későbbi tanácskozásra tartották fenn. A debreczeni kollégium akadémiai hallgatói most azt tervezik, hogy a budapesti és kolozsvári egyetem, továbbá az összes akadémiai ifjúságát, illetőleg ezek képviselőit Debreczenbe kongresszusra hívják össze, a melyen az országos diák szövetség szervezetét megállapítanák. Az egyetemek és az akadémiai küldöttei, számszerint hatvanan vagy hetvenen, a debreczeni diákok vendégei lennének. A kongresszust november végére tervezik.

— Ötvenézer ember a hullámsírban. Ritka év az, a melyben a kínai Sárga folyó nem okozna valami nagy szerencsétlenséget áradásaival. Most megint olyan hír érkezett San-Franciskóba egy ilyen áradásáról ennek a féktelen folyónak, hogy az embernek még a hajszála is égne áll, mikor olvassa. A legújabb áradás négyezeröttszáz négyszög mérföldnyi területet borított el s ötvenézer ember lelte halálát a habok közt. Beláthatlanok ennek a katasztrófának a következményei. Attól tartanak, hogy az árvíz következtében kerek egy millió ember fog elpusztulni. Megöli őket az éhség, — meg a hajléktalan állapot.

— Sikkasztó postaszolga Nagyváradon Badar Lajos postaszolga a Beck Lászlónéknak címzett nagyobb összegű utalványt elsikkasztotta. A pénzt felesége vette föl. A ritka jó egyetértésben élő házaspárt letartóztatták.

— Gyilkosság. Derecskén More Gábor parasztagdát kedden a saját kapujában holtra verve találták. A gyilkos ismeretlen.

— Halál a színpadon. A pétervári színházban tegnapelőtt este az előadás alatt meghalt egy Svobodin nevű színész. A közönség izgatottan tódult ki a színházból. Valószínűleg szívszélhűdés érte a szerencsétlent.

— Elfogott bankigazgató. Zürichből táviratozzák hogy a luzerni bank igazgatóját súlyos vádak miatt letartóztatták. A vádak eddig még az intézet igazgatósága is elhallgatja.

— Halál bikaviadai közben. A sevillai cirkusban a hó 23-án rémes jelenet játszódott le. Espartero, a híres toreador már két bikát ölt le. Mikor a harmadiknak meg akarta adni szeméi közé a szabályos halálos döfést, a felbőszült állat megelőzte s mindkét szarvát 7 centiméternyire furta testébe. Esparterot haldokolva vitték el a porondról.

— Csalás a siketnémák nevében. A siketnémák váci intézetének igazgatósága figyelmezteti a közönséget, hogy az intézet senkit

sem bizot meg könyöradományok gyűjtésével s így mindazok, kik állítólag ez intézet javára országsszerre gyűjtenek, csalók! az irományok és nyomtatványok pedig melyeket e czélra használnak, hamisítványok.

— Megmérgezett család. Mich Henrik öcsényi lakos és 6 tagból álló családja borzalmas módon pusztult el. A mult héten gombát szedtek az öcsényi határban, a javát kiválogatták s eladták a szegzárdi piaczon, a megmaradt gombát pedig megfőzte vacsorára maguknak Mich Henrik felesége. Alig ettek azonban belőle, borzasztó kínok lepték meg a szerencsétlen családot. Mire Decsről az orvost elhívták, három gyermek meghalt. Az asszony testvérét és Mich Henriket sem lehetett megmenteni, pénteken ezek is meghaltak, úgy, hogy a község halottas házából egyszerre öt holttestet temettek el. Szombaton délután végre az asszony is meghalt. Előbb azonban egy egy halott csecsemőt hozott a világra. A holttesteket Dragice Imre járásorvos felbontotta s gombamérgezést kenstatált. Ez a boncsolás az eset révén elterjedt kolerahíreket megczáfolta. A szegzárdi piacra bevitt gombától senkinek se lett baja.

— Az orosz czári család tagjai vesztegzár alatt. Corfaból írják hogy az orosz trónörökös, a ki a czár Eriklik nevű yachtján érkezett oda Brindiziből, ötnapi vesztegzárt volt kénytelen kiállani. A trónörökös a hó 21-én indult tovább Athen felé, hova a görög királyi pár ezüstmenyegzőjére utazik. A czár yachtján kívül még egy orosz hadihajó is vesztegzár alatt van Corfuban. Ez a Heraklie, mely tizenegy napot kénytelen a görög vizeken tölteni, mert Triesztből érkezett oda. A hajón van Alexandra Petrovna, a ezár nővére is, a kit nyolcz apácza kísér. A főhercegnő főudvarmesterének a neje a ki már régóta mellbeteg volt, vasárnap a hajón meghalt.

### Táviratok.

#### Kihallgatás.

Bécs, október 26. (Saj. tud. táv.) A király ma fogadta Miklós Aladár huszár-főhadnagyot a Bécs-berlini távlovaglás harmadik nyertesét hosszabb magán kihallgatáson.

#### Kolera.

Budapest, október 26. (Saj. tud. táv.) Éjfél óta ma délig összesen 7 betegedés és 3 halálozás történt.

Budapest, okt. 26. (Saj. tud. táv.) Éjfél óta esti 6 óráig 14 beteget vettek fel, három halálozás volt.

Pozsony, október 26. (Saj. tud. táv.) Ma egy halálozás két megbetegedés fordult elő.

#### Robbanás.

Budapest, október 26. (Saj. tud. táv.) Ma délelőtt a budapesti Holzspach és fia czég Zsigmond-utca 53. számú házában a gázvezeték felrobbant s egy hivatalnok megsebesült.

#### A hercegprimás megünneplése.

Esztergom, okt. 26. (Saj. tud. táv.) A primás kinevezésének 25-én leszen évfordulója, 30-án névnapja. Pénteken rendkívüli közgyűlést tartanak, melyen Vasszaryt diszpolgárrá választják.

#### Pájbaj.

Besztercze, okt. 26. (Saj. tud. táv.) Török Albert főispán ma pisztolypárbajt vívott Aldor Imrével, kitudvalevőleg mindenféle gyanuba keverte Törököt. A súlyos feltételek daczára a felek sértetlenek maradtak. Töröknek Bartók Lajos és Tibád Antal képviselők, Aldornak Rippely és Turcsányi ügyvédek segédkeztek.

#### Dohánycsempészet.

Temesvár, okt. 26. (Saj. tud. táv.) Nagybecskereken egy paraszt késsel ro-

hant a dohány után kutató pénzügyörre, ki kardjával több súlyos sebet ejtett támadóján, ki halállal küzdök.

### A német katonai javaslat.

Berlin, (okt. 26. Saj. tud. távirata.) Kormánykörökben az a vélemény uralkodik, hogy a katonai törvényjavaslat időelőtti közzététele egy közép-német állam-irodájának műve, melynek evvel az a célja, hogy a javaslatot megbuktassa.

### Egy híres jogász halála.

Lipscse, október 26. (Saj. tud. táv.) Windscheid tanár, híres jogász, az éjjel meghalt.

### Spanyol miniszterválság.

Madrid, október 26. (Saj. tud. táv.) A miniszterválságot lehetetlen elhárítani. A regens királyné visszatérése után a pénzügyminiszter és a hadügyminiszter bizonyosan leköszön.

### Vad európaiak.

Brüsszel, (okt. 26. Saj. tud. távirata.) A napilapok egy Kongó-állambeli hivatalnokkal folytatott beszélgetést leíró cikket közölnek, melyben az van előadva, hogy a Kongó-államban lakó európaiak a legocsmányabb bűnöknek áldoznak s rosszul bánnak a bennszülöttekkel s hogy a Vander Kuene expedíció mindent le-tarol és fölperzsel.

### A strájk Carmaux-ban.

Páris, (okt. 26. Saj. tud. távirata.) A carmauxi bányatársaság alá akarja magát vetni Loubet miniszter döntő szavának, de azt hiszi, hogy Loubet a strájkolók bizottságától diktáltatta magának azt a mivel az ügyet eldönti.

### Német-Orosz kereskedelmi szerződés.

Pétervár, (okt. 26. Saj. tud. távirata.) Mint a »Szwjet« írja, Oroszország és Németország közt november hó folyamán újra megindulnak a kereskedelmi szerződés megkötésére irányuló tárgyalások.

### Közigazdaság.

#### Mezőgazdaság.

A szántás és vetési munkálatokra a lefolyt két hét rendkívül kedvező hatással volt; a szántást nagyon megkönnyítette a kiadó esőzés; a föld porhanyóssá válván, a munkával a gazdák gyorsan haladhattak előre. A késői vetési munkálatok is csaknem mindenütt a legjobb körülmények között történhetek meg; a korai ép úgy, mint a késői mag is jól kelt; a vetések csakély kivétellel országsszerte szépen gyarapodnak, zöldecszínűek s általában egyenletesek. Egyes vidékeken panaszokhoz ugyan, hogy nagy mennyiségben mutatkoztak egerek s jelentékeny kárt is okoztak, hihetőleg azonban az eső és az utóbbi hideg északi szél megtizedelte a kártékony állatokat is.

Az ideai szőlőszüretretről is közöltek híreket; az eredmény, mint előre látni lehetett, nem kielégítő. Némely vidék dicsőri ugyan a termést, főleg minőségileg, de ha tekintetbe vesszük, hogy a legkitünőbb vidékekre kiterjedő területeken alig volt termés, azt kell következtetnünk, hogy az 1892-iki szőlő, illetőleg bortermés a rendes országos közepszerű termésnek alig egytized része; vagyis az ideai termést legfeljebb 500-600 ezer hektoliterre becsülhetjük. Meglátszik különben a gyenge termés hatása az áron is, mert ott, ahol néhány év előtt a must-bor 8-10 forint volt, ma kétszeresét, sőt három-négyszeresét kérik a fentebb írt szőlőre.

A cukorrépa-termés felől sem biztatók az eddig közzétett adatok; a ter-

melők csak egyes vidékeken vannak megelégedve az állapottal, s az átlagos terméshozam alig lesz kedvezőbb, mint a múlt évi eredmény volt, bárha a betett terület ismét nagyobbodott; a cukorrépa cukortartalmát illetőleg általában az a vélemény, hogy kiválóbb, mint a múlt évi volt; némely helyütt egészen kitűnő.

A takarmányrépa termés meglehetősen gyenge közepes és néhol közepszerű termést adott.

Ami végül a kukoriczát illeti arra nézve az az általános benyomás, hogy a múlt évi eredményt sehol sem közelíti meg; egyes vidékeken, igen jó minőségileg, mennyiségileg azonban csak legfeljebb közepszerű és átlagban gyenge közepszerű az eredmény.

— Szőlőművelésünk jövője czímen a »Magyar Ujság«-ban (th) reflektál Richter Ferencz miniszteri kiküldöttnek általuk is ismertettet jelentésére. A radmegyét illetőleg a cikkíró ezeket írja:

Richer további utját Aradmegye képezte s ezt a borvidéket tekinti ő is másodiknak Tókaj-Hegyalja után. Megfigyelte, hogy Paulistól Magyarádig az egész hegylánc vasban gazdag agyagtalaja mily kiválóan alkalmas az amerikai fajták tenyésztésére.

Igen ajánlja a Ripária különböző válfajait a válogatott Respestris és Solonist. Egyedül azt kell Richter ur jelentésében sajnálnunk, hogy Aradmegyéről beszélt legkevésbé, holott az ez eddig egyedül és számbavehető s félig-meddig rekonstruált szőlőmívelő megye.

— 1893-ik évi buza. Uj őszi 1893-iki buzában tegnap előtt jöttek létre a b-pesti gabnapiacson az első kötések. Az ár 7.97 frton indult, esett 7.92 frtíg. Tavaly ily ilyenkor az első kötések 9.80 frton indultak. Az ár emelkedett m. é. novemberben 10.86 frtíg, és legolcsóbb ára szeptemberben volt 7.17 frt.

— Pénzügyi tárgyalások a Rothschilc csoport körében Bécsben folyt pénzügyi tárgyalásokról a »Freundbl.« az írja, hogy konkrét üzleti javaslatokat ezuttal nem vitattak meg. W e k e r l e pénzügyminiszter Pallavicini örgróftal szemben ugyan egy nyilatkozott, hogy első sorban a konverziókat szándékozik keresztül viinni, de nem nyilvánította azon óhaját, hogy már most szándékoznék megindítani az erre vonatkozó tárgyalásokat a csoporttal.

— A német birodalmi bank kamatlába. Berlini értesült körökben azt várják, hogy a német birodalmi bank már a közelebbi napokban 3 százalékról 4 százalékra fogja fölemelni a kamatlábat. E rendszabálynak főleg az volna célja, hogy az arany elvonást a banktól megakadályozza. A bank és készlete az okt. 15-ki kimutatás szerint 8682 millió márka volt. Szept. 23-ka óta az ércerkészlet 17 millió márkával csökkent.

— Magyarország szeszadó-bevétele a legutóbbi végleges kimutatások szerint 1892. június haván 2.265,328 frt 10 krt, az 1891. szeptember 1-től 1892. június végéig terjedő időszakban pedig 24.200,132 frt 25 krt tett ki.

### Budapesti gabnatőzsde.

— Az »Aradi Közlöny« távirati tudósításai. —

Budapest, okt. 26. d. u. 5 óra.

Gabona	Faj	Irányzat	100 kilogramm frt
B u z a	bánási	lanyha	7.30—7.85
	tiszavidéki	"	7.40—8.10
	pestvidéki	"	7.35—8.05
	fehértómezei	"	7.35—8.05
	bácskai	"	7.40—8.05
R o z s	—	csend.	6.45—6.65
	takarmány	lanyha	5.15—5.40
Á r p a	égetni való	"	5.60—6.10
	sörfőzdei	"	6.40—7.50
Z a b	—	szilárd	5.65—5.90
T e n g e r i	bánási	szilárd	4.80—4.85
	mánemű	"	4.75—4.80
K a p o s z t a - r e p c z e	—	szilárd	11.—11.50
K ö l e s	—	szilárd	4.60—4.80
	tavaszi	csend.	7.42—7.44
B u z a	jún. 1892	"	6.77—6.79
	őszi	"	—
T e n g e r i	máj.-jún. 1892	csend.	4.80—4.82
	szept.-okt. 1891	"	5.03—5.04
Z a b	Bpest sz. tavasz	csend.	5.43—5.45
	" " őszi	"	5.67—5.69
K a p o s z t a - r e p c z e	—	csend.	—
K a p o s z t a - r e p c z e	aug.-szept. 1891	csend.	—

### Szeszüzet.

— Október 26. —

Mai jegyzéseink: Készár nagyban nyers szesz 50.50, kicsinyben 51.— hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

### Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén

Budapest, 1892. október 26.

Magyar aranyjárdék 6%	—
Magyar aranyjárdék 4%	111.90
Magyar papírajárdék 6%	100.45
Magyar vasúti kölesön	120.50
Magyar keleti vasúti államkötvény I. kibocsájtás	—
Magyar keleti vasúti államkötvény II. kibocsájtás	—
Magyar keleti vasúti államkötvény III. kibocsájtás	118.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	—
Magyar földterhermentesítési kötvény záradékkal	—
Temes-bánáti földterhermentesítési kötvény	—
Temes-bánáti földterhermentesítési kötv. záradékkal	—
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	—
Hórvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—
Magyar szőlődézsamaváltási kötvény	—
Magyar nyeresémsorsajegy-kölesön	146.—
Tiszasszabályozási és szegedi sorsajegy	139.—
Osztrák járdék papírban	96.40
Osztrák járdék ezüstben	96.25

### Aradvárosi

Évadbérlet  
27. szám.



### színház.

Havibérlet  
szület.

Csütörtökön, 1892. évi október hó 27-én:

## SERGE PANINE.

Szinmű 5 felvonásban. Irta: Ohnet György. Fordította: Fáy J. Béla.

### S Z E M É L Y E K :

Desvarenesné	Follinuszné.
Mieheline, leánya	Haraszi H.
Jeanne, fogadott leánya	Báthory I.
Serge Panine, herceg	Somló.
Pierre Delarue	Góth.
Marechal, Desvarenesné titkárja	Csatár.
Cayrol, bankár	Pethes.
Herzog, bankár	Vedress.
Susanne, leánya	Márkus I.
Savinien, Desvarenesné unokaöccse	Bónis.
La Brède	Gergely.
Du Tremblays	Viola.
Vendég	Kassay.

### Kezdeté 7 órakor.

### Idegének névsora Aradon.

— Október 26. —

Fehér Kereszt szálloda: Till János esendőrtszt, Szeged, Braunné magánzónó, Kisjenő. Küffner K. magánzó, M.-Óvár. Ince Lajos birtokos, Nagyvárad. Br. Liptay és neje, Zombolya. Mészáros Kálmán birtokos, Kolozsvar. Hutiray N. magánzó, Beg.-András. Múlecker András, vendégül, Versetz. Rauthbauer Károly magánzó, Budapest. Vass szálloda: Gr. Bréda cs. és kir. kapitány, Debreczen. Kardos János mérnök, Makó. Kohn Móricz kereskedő, Csormó.

Nádor szálloda: Özv. Waltner Jánosné magánzónó, Belényes. Czánk Lajos és fia, Apáca. Bárdi Kálmán jegyző, Soborsin. Morgenstern György kereskedő, Soborsin.

Arany Kulcs szálloda: Perisán Demeter korcmáros, Gyula. Román György tanító, Sajtyén. German János malomtulajdonos, M.-Bodzás. Misits György borbély, Kisjenő. Grasse Sándor földmives, Blumenthal.

### KIS LOTTO.

Brünni:

46, 75, 35, 70, 89.

Felelős szerkesztő: Vásárhelyi Béla.

### Nyilttér.\*

### Felkérés.

Alólírott tisztelettel felkérem mindazokat, a kiknél Scheinberger Mór édes atyámnak bárminemű kiegyenlítő tartozása volna — azt nálam nyolcz nap alatt jelentsék be. Kész vagyok azokat barátságos uton kiegyenlíteni. Arad, 1892. október 26.

### Scheinberger Etelka,

kávéháztulajdonos, Széchenyi-utca 1. sz.

\* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

M. kir. államvasutak bpest-déli üzletvezetősége.

26158 | I. szhoz,

785 1-3

**Pályázati hirdetmény.**

I. és II. rangú talpfák szállítása iránt.

A m. kir. államvasutak budapest-déli üzletvezetősége az 1894. évre szükségelendő mintegy 35700 darab első és 17000 db másodrangú talpfa szállítására nyilvános pályázatot hirdet.

A talpfák 5 százaléknak ütközési, 95 százaléknak pedig közbelső talpfának kell lennie. Ajánlható tölgy és telítetlen vagy telített bükk-talpfa. Ha telített bükk-talpfa ajánlatik, a telítési mód az ajánlatban pontosan körülírandó.

Az üzletvezetőség fenntartja magának a jogot, hogy szükségletét tetszése szerint tölgy vagy bükk-talpfával fedezhesse, hogy a kiírt mennyiséget 25 %-al felemelhesse vagy leszállíthassa.

A talpfák 1893 évi február hó 1-étől szeptember hó végéig egyenlő havi részletekben szállítandók be.

A pályázati feltételek valamennyi üzletvezetőségnél megtekinthetők s a budapest-déli üzletvezetőség által díjtalanul kiszolgáltatnak esetleg posta útján megküldetnek.

A szállítási feltételek szintén megtekinthetők valamennyi üzletvezetőségnél de csak készpénz fizetés mellett szerezhetők meg a m. kir. államvasutak igazgatóságának nyomtatványtárában (Budapest, Andrassy-ut 73/75.)

Az általános szállítási feltételek 1 példányra 25 kr, a különleges szállítási feltételek 1 példányra 15 kr.

Az ajánlatok legkésőbb 1892. évi november 15-én déli 12 óráig nyújtandók be, a bánatpénz pedig november 14-ének déli 12 órájáig teendő le, a budapest-déli üzletvezetőségnél.

Budapest, 1892. október hó 12.

**Az üzletvezetőség.**

M. kir. államvasutak bpest-dunabalti üzletvezetősége.

44481 | 92. sz.

797 1-3

**Pályázati hirdetmény.**

A magy. kir. államvasutak bpest-dunabalti üzletvezetősége a vonalai részére 1893. évben szükségelt 22600 db II. rangú tölgy, telített, vagy telítetlen bükk talpfa szállítására mely mennyiségből 15 százalék ütközési talpfa szállítandó, ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A talpfák 1893. évi febr. 1-től, szeptember hó 30-ig egyenlő havi részletekben szállítandók be.

A részletes pályázati feltételek szerint szerkesztendő ajánlatok legkésőbb 1892. évi november hó 15-én déli 12 óráig nyújtandók be az üzletvezetőség általános osztályának vezetőjénél (Térközút 62. sz. I. 5. ajtó) a részletes pályázati feltételek értelmében leteendő bánatpénz pedig 1892. évi november hó 14-én déli 12 óráig az üzletvezetőség gyűjtő pénztáránál leteendő le.

A részletes pályázati és szállítási feltételek az üzletvezetőségnél betekintheők. A részletes pályázati feltételek a budapest-dunabalti üzletvezetőségtől díjmentesen a szállítási feltételek készpénz lefizetése mellett a budapesti nyomtatványtárból (Andrassy-ut 73. szám) megszerezhetők lévén, feltételeztetik, hogy ajánlattevő ezek teljes ismeretével bír.

Budapest, 1892. október hó.

**Az üzletvezetőség.**

13063 | 892

822. 1-3.

**Hirdetmény.**

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszteriumnak f. évi 78738 sz. a. kelt körrendelete alapján a kolera járvány tova terjedésének illetve behurcolásának megakadályozása céljából ismételt figyelmeztetem mindazon szállást adókat úgy a nyilvános vendégfogadósokat: iparos és magán szállótulajdonosokat nemkülömben mindazon magánosokat kik járványos helyről érkezett idegeneknek, vagy haza térőknek szállást adnak, azok neveit a lakás pontos megjelölése mellett a hatóságnak azonnal bejelentésükkel a fertőzött helyről érkezettek s a város területén megszálltak, a hatósági orvos által egészségi állapotukról meggyőződést szerzendő, felkeresett és 5 napig tartó orvosi felügyelet alá fognak vétetni.

Megjegyeztetik azonban, hogy az ily egyének az egész idő alatt a míg egészség zavartalan, szabadon járhatnak, lakhelyüket a hatóságnak tett bejelentés után tetszés szerint változtathatják, sőt első telepedési helyöket el is hagyhatják de csak ha új tartózkodási helyöket, annak értesíthetése végett előzőleg tudatja a hol is az orvosi felügyelet folytatottatik. A távozó az észlelési időtartamáról (5 nap) szóló egészségi bizonyítvánnyal látatik el s köteles új megtelepedési helyén azonnal jelentkezni és a valóságnak megfelelőleg bevallani, hogy a kolera lepte helyről mikor indult el, mely alkalommal a már kiállott orvosi felügyelet idejéről nyert egészségi bizonyítványt is bemutatni tartozik.

Midőn erről tudomás és megfelelő alkalmazkodásul a város lakosságát a jelen hirdetmény útján értesitem, egyidejűleg figyelmeztetem, hogy mindazok, kik a kolera járvány tova terjedésének illetve behurcolásának megakadályozása végett kiadott jelen s ezzel kapcsolatosan már kiadott rendeleteket megszegik, az 1878 évi V. l. cz. 36 §-a értelmében fognak büntettetni.

Kelt Aradon 1892 évi október hó 20-án, a város kapitányi hivatala, mint I. sz. foku egészségügyi hatóság.

**Sarlot Domokos,**  
főkapitány.

M. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége.

23300 | 92 I.

**Pályázati hirdetmény.**

A m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége az 1893 esetleg 1894 és 1895 években saját vonalai részére szükséges csepű, faggyu, jutefonal, szurokfáklya, kőolaj, tisztító ásványolaj, hengerkenő, felpárolt ásványolaj, vulkánolaj, lepárolt ásvány kenőolaj, tisztított kender és rézgálicz szállítását biztosítani óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb f. évi november hó 20-án déli 12 óráig nyújtandók be, a bánatpénz pedig f. évi november hó 19-én déli 12 óráig küldendő be.

A szállítandó mennyiségek, valamint a pályázatra vonatkozó részletes feltételek valamennyi üzletvezetőségnél megtekinthetők, utóbbiak az alulírt üzletvezetőség által díjtalanul szolgáltatnak ki, esetleg kívánatra posta útján megküldetnek.

Az általános és különleges szállítási feltételek valamennyi üzletvezetőségnél szintén megtekinthetők, sőt a megállapított árak („általános feltételek” ára 25 kr. a „különlegeseké” 15 kr.) lefizetése mellett meg is szerezhetők a m. kir. államvasutak igazgatóságának nyomtatványtáránál (Budapest, Andrassy ut 73/75.)

Szeged 1892. október hó.

**Szegedi üzletvezetőség.**

21301 | 892 sz.

829. 1-3.

**Pályázati hirdetmény.**

Arad sz. kir. város közönségénél a Gája külvárosban rendszeresített 250 frt évi fizetés és nyugdíj jogosultsággal kapcsolatos szülésznői állás betöltendő lévén, arra ezennel pályázat nyittatik.

A pályázati kérvények a f. é. november hó 7-ig nyújtandók be.

Arad 1892. október 25.

**Salacz Gyula**

kir. tanácsos, polgármester,

M. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége.

15883 | I. szám.

781. 3-3.

**Pályázati hirdetmény.**

(talpfák szállítása iránt.)

A miskolczi üzletvezetőség vonalaira 1893. évre 8500 db. ütközési és 97050 db. közbelső I. rangú, 4200 db. ütközési és 47100 db. közbelső II. rangú talpfára van szükség, melyek szállítására ezennel nyilvános pályázat hirdetetik.

Ajánlható tölgy vagy telített és telítetlen bükk talpfa. Ha telített bükk-talpfa ajánlatik a telítési mód az ajánlatban pontosan körülírandó.

A talpfák 1893 évi február 1-étől szeptem-

ber végéig egyenlő havi részletekben szállítandók.

A szállítási feltételekre vonatkozó határozmányok az összeg (25 és 15 kr) előzetes lefizetése mellett a budapesti nyomtatványtárból, a részletes pályázati feltételek pedig üzletvezetőségünkől díjmentesen megszerezhetők.

Az ajánlattevőkről feltételezik, hogy a pályázati és szállítási feltételeket jól ismerik s abban foglaltakat elfogadják és tett ajánlatukkal az azokra vonatkozó határozathozatalig szóban állanak.

A szállításra kiírt mennyiségre vonatkozó ajánlatok lepecsételve a miskolczi üzletvezetőség I. osztályához folyó évi november hó 15-én déli 12 óráig nyújtandók be ezen külcimmal: „Ajánlat talpfák szállítására 15883 számhoz”, a bánatpénz pedig f. é. november hó 14-jéig teendő le az üzletvezetőség gyűjtő pénztáránál.

Miskolczon, 1892. október hó 12-én.

**Az üzletvezetőség.**

M. kir. államvasutak üzletvezetősége Kolozsvárt.

28165—I. c. szám.

**Pályázati hirdetmény.**

A magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége az 1893. évben szükséges és a jövő év február hó 1-től szeptember hó végéig egyenlő havi részletekben beszállítandó 4500 darab ütközési és 25750 darab közb. II. rangú talpfa szállítása iránt ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Ajánlható tölgy-talpfa és telítetlen vagy telített bükk-talpfa.

Ha telített bükk-talpfa ajánlatik, a telítési mód az ajánlatban pontosan körülírandó.

A magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége fenntartja magának a jogot, hogy a kiírt szükségletet tetszése szerint tölgy vagy bükk-talpfa által fedeztesse és hogy a szállításra átengedő mennyiséget tetszése szerint 25 %-al felemelhesse vagy leszállíthassa.

Az ajánlatok folyó évi november hó 15-nek déli 12 órájáig a kolozsvári gyűjtő-pénztárnál befizetendők.

Az ezen szállításra vonatkozó részletes pályázati feltételek alólírott üzletvezetőségnél díjmentesen megszerezhetők; az általános és tölgy-talpfákra, valamint bükk-talpfákra vonatkozó különleges szállítási feltételek minden üzletvezetőségnél megtekinthetők, vagy 25, illetőleg 15 kr. előzetes befizetése mellett a budapesti gazdasági hivatalunknál megrendelhetők.

Mindeu ajánlattevőről feltételeztetik, hogy az említett pályázati és szállítási feltételeket jól ismeri s azokat elfogadja.

Kolozsvár, 1892. október hó 11-én.

**Az üzletvezetőség.**

794—892. gazd. sz.

1-3

**Árlejtési hirdetmény.**

Arad szab. kir. város gazdasági széke a város által 1893-ik évben szükségelt vasanyagok és kefekötőmunkák szállítása, valamint a kovácsmunkák elkészítésének elvállalása iránt, — továbbá a városi szegények házában elhelyezett, valamint a rendőrség által letartóztatott egyének részére 1893-ban szükséges meleg ételek szállítása iránt f. évi október hó 31-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár a vasanyagok és kefekötőmunkákra nézve árjegyzék szerint, a szegények házában és a rendőrség részére szükséges meleg ételekre nézve adagonként 14 kr.

Bánompénzül leteendő a kovácsmunkákra 60 frt, a többire nézve pedig az árjegyzékben foglalt árak, a meleg ételek szállítására 200 frt készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek és árjegyzékek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1892. évi október hó 17-én tartott üléséből.

Kiadta:

**Löcs Rezső**

aljegyző.

13965 | 892.

836 1—2

## Birtokeladási árverési hirdetmény.

Alólirt kir. jószágigazgatóság részéről közhírré tétetik, hogy a törvényhozás engedélye alapján az alább megnevezett földek és épületek örök áron leendő eladása végett az alább kitűzött helyen és időben írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános árverés fog tartatni.

Bánatpénzül a kitett becsérték 10 százaléka teendő le, a szóbeli és írásbeli zárt ajánlatnál, mely utóbbi szabályosan szerkesztendő s 50 kros bélyeggel ellátva az árverés megkezdéseig az árverező bizottsághoz benyújtandó és kijelentendő, hogy a versenyző az eladási árverési általános s részletes feltételeket — melyeket is aláírni köteles — ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti.

Az árverési feltételek a kir. jószágigazgatóságnál és a kerületi ispánságoknál megtekinthetők.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el még az esetben sem, ha azok egy újabb árverés esetére kötelezőleg fentartatnak is.

Az eladások a következő helyeken és időben fognak megtartatni.

**I. Aradon a kir. jószágigazgatóságnál 1892. évi november hó 21-én d. e. 9 órakor.**

Pitvarosi korcsmaépület telekkel 1253 négyszög öl 5091 frt 62 kr. Nagymajláti korcsmaépület telekkel 1100 négyszög öl 2551 frt 60 kr. M.-csanádi kenderföld 254 négyszög öl 55 frt. Kisperegi korcsma 3010 frt. Zimándközi korcsmaépület 800 négyszög 3440 frt. Zimándujfalusi korcsmaépület 800 négyszög öl 2430 frt. Szabadhelyi korcsmaépület beltelekkel 800 négyszög öl 3640 frt. Mikalakai korcsmaépület beltelekkel 1207 négyszög öl 3850 frt kikiáltási árral.

**II. A lippai kincst. ispánságnál 1892. évi november hó 22-én délelőtt 9 órakor.**

Lippai serbáncsi gyümölcsös kert B. e. 1070 négyszögöl 10 frt, lippai serbáncsi gyümölcsös kert B. f. 414 négyszögöl 16 frt, Lippai koásza págánicza 3 h. 1234 négyszögöl 377 frt 80 kr, lippai mészárszékrét 55 h. 1375 négyszögöl 4471 frt, lippai baraczka 49 h. 1590 négyszögöl 800 frt, lippai baraczka 43 h. 1329 négyszögöl 12011 frt 40 kr, alliosi majorföld 125 h. 500 négyszögöl 23859 frt 60 kr, alliosi majorföld 200 h. 298 négyszögöl 46485 frt 60 kr, alliosi nagy majorföld 644 h. 85 négyszögöl 150492 frt 20 kr, labasincz gyálu dragoi 14 h. 1200 négyszögöl 978 frt 60 kr, sistároveczi majorföld 59 h. 180 négyszögöl 1184 frt 60 kr, hidegkuti plop 1 h. 1590 négyszögöl 611 frt, radnai vásárvámjog 3960 frt 40 kr. kikiáltási árral.

**III. A vállemei kincst. ispánságnál 1892. évi november hó 23-án délelőtt 9 órakor.**

Szelcsovai szerződéses házhely 1 h. 60 frt, bulzai szerződéses házhely 1 h. 20 frt, labasinczi korcsma s beltelek 670 frt, pernyesti pagyina 800 négyszögöl 68 frt kikiáltási árral.

**IV. A vajdahunyadi kincst. ispánságnál 1892. évi november hó 24-én délelőtt 9 órakor.**

Válea-brádi föld 53 h. 600 négyszögöl 3950 frt. Aluni pestisele föld 62 h. 1230 négyszögöl 3300 frt. Bunyillai gyá-

lu-bunyilla föld 2 h. 1065 négyszög öl 223 frt 20 kr. Govosdai egy házhely 40 frt. Leleszi rumunyaszi föld 224 frt. Topliczai egy kert 253 négyszög öl 140 frt. Dévai volt béres lakás 175 négyszög öl 290 frt. Dévai sörház épület 1 h. 1002 négyszög öl 2400 frt. Dévai volt béresgazda lakás 270 négyszög öl 500 frt. Dévai volt pálinkaház 568 négyszög öl 800 frt. Válea-brádi korcsma 932 négyszög öl 405 frt 84 kr. Vulcsesd-kárpeny korcsma 1 h. 1540 négyszög öl 1300 frt. Zalasd melletti kaczenási korcsma 2 h. 676 négyszög öl 600 frt. Szántóhalmi korcsma 300 négyszög öl 800 frt. Laszói korcsma, szin, istálló 3 h. 518 négyszög öl 2500 frt. Kajánelli korcsma szin, istálló 3 h. 948 négyszög öl 1200 frt kikiáltási árral.

**V. A kulai kincstári ispánságnál 1892. évi november hó 28-án d. e. 8 órakor.**

Monostorszeghi Ferencz-csatornai csárda 605 négyszögöl 1352 frt, o-becsei Stefánevits féle föld 8 h. 1000 négyszögöl 2960 frt, Kereszturi kincs. birtok 422 h. 498 négyszögöl 93900 frt, Kulai urad. magtár épület 529 négyszögöl 15000 frt, Pettan pusztai VIII sz. bérlet vízhasználati joggal és rizstermelésért kötelezettséggel 355 h. 460 négyszögöl 85139 frt, Pettan pusztai III sz. bérlet 225 h. 53906 frt, o-szivaczi II. bérlet I dülő 300 h. 87600 frt, ó-szivaczi II. bérlet II. dülő 300 h. 86400 frt, ó-szivaczi II. bérlet III. dülő 300 h. 101000 frt, ó-szivaczi III- bérlet vízhasználati joggal 865 h. 765 négyszögöl 230350 frt. ó-szivaczi magtár, korcsma-épület 1194 négyszögöl 2200 frt, bezdáni deákerdő 201 h. 234 négyszögöl 45000 frt, kulai nagy pincze, pincze feletti kaszálló, bognárlak 1 h. 433 négyszögöl 7677 frt, kulai sörházhoz tartozott föld 53 h. 839 négyszögöl 20466 frt kikiáltási árral.

**VI. A palánkai kincstári ispánságnál 1892. évi november hó 30. d. e. 9 órakor.**

Doroszlói korcsma-épület 548<sup>□</sup>öl 3134 frt, tovarisovai korcsma-épület 1 h. 960 négyszögöl 3956 frt, német-palánkai hetivásár vámszedési jog 18100 frt, hódási vásárvámszedési jog 5008 frt, gojdozrai metkovits-kerekitye pusztai volt ispáni föld 6 h. 1840 frt kikiáltási árral.

Aradon, 1892. október hó 9-én.

**M. kir. államjóságigazgatóság.**

(Utánnymomat nem díjaztatik.)

M. kir. államvasutak

133314.

## Hirdetmény.

A magyar és osztrák vasutakon érvényes közös díjszabási határozományokhoz (díjszabás I. rész) XI. pótlék életbeléptetése.

A magyar-, osztrák és közös vasutak (a cs. kir. szab. déli vaspálya társaság kivételével a cs. és kir. Boszna vasut és a banyaluka-doberlini cs. és kir. katonai vasut vonalainak területén az 1887. évi szeptember hó 1-től érvényes, a gyors- és teherárúk, valamint élő állatok, járművek és hullák szállítására néve közös határozományokat tartalmazó díjszabáshoz (I. rész) folyó évi november hó 1-én a XI. pótlék lép életbe, mely az árúk szállítására érvényes általános határozományokra és az áruosztályozásra vonatkozó módosításokat és kiegészítéseket tartalmaz.

Ezen pótlék példányai a magy. kir. államvasutak díjszabási osztályába valamint a többi részes vasutigazgatóságnál szerezhetők meg, Budapest, 1892. október 10-én.

**A m. kir. államvasutak igazgatósága egyszersmind a részes vasutak nevében is.**

Nyomtatott az „Aradi nyomdatársaság” könyvnyomdájában.

M. kir. államvasutak budapest-déli üzletvezetőség.

23385. sz.

720 3—3

## Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Zimony állomásán 1893. évi február hó 1-től megüresedő vendég-lői üzletnek ugyanazon naptól számított három évi időtartamra azaz 1896. évi február hó 1-ig terjedő bérlete iránt ezennel pályázat hirdettek, mely nyilvános tárgyaláson felbontandó ajánlatok útján döntenek el.

Minden ajánlatnak 50 kros bélyeggel ellátva és okmányokkal felszerelve kell lennie, a borítékra pedig a következő felirat irandó: „Ajánlat a m. kir. államvasutak Zimony állomásán levő vendég-lői üzletre 23385. számhoz.”

Az ajánlatok borítékba zárva és lepecsételve 1892. évi november hó 3-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapest-déli üzletvezetősége titkári hivatalához címezve posta útján téríti bevény mellett nyújtandók be, bánatpénz fejében pedig 200 azaz kétszáz forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas ártékpapírokban a nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál Budapesten 1892. november hó 2-án déli 12 óráig leteendő vagy posta útján is beküldhető.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebb utolsó s a névértéket meg nem haladó napi árfolyam szerinti értékben számíttatnak.

A vendég-lői bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség III. forgalmi és kereskedelmi osztályában (külső kerepesi-ut II. ház II. emelet 25. ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők miért is az ajánlattevőről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismeri s azokat magára nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadja.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

A m. kir. államvasutak budapest-déli üzletvezetősége fenntartja magának azon jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül az ajánlott qerösszegre, szabadon választhasson.

Budapest, 1892. szeptember 15-én.

**Az üzletvezetőség.**

M. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége.

22849 I. sz.

806 1—3

## Pályázati hirdetmény.

**Talpfák szállítása iránt.**

A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének vonalain az 1893. évben mintegy 28,200 darab I-ső és 11,800 db. II-od rangú talpfa fog szükségeltetni, mely 1893. évi február hó 1-től szeptember hó végéig egyenlő havi részletekben leszen beszállítandó.

Ezen talpfák szállítása a 129381 | 91. szám alatti általános és a tölgy illetve bükk-talpfák szállítására nézve fenálló 21987 | 92. sz. különleges szállítási valamint a részletes pályázati feltételek alapján eszközöndő, mely feltételek az üzletvezetőség I. osztályánál a hivatalos órákban megtekinthetők.

A részletes pályázati feltételek az üzletvezetőségtől díjmentesen, a szállítási feltételek pedig az összeg (25 és 15 kr.) előzetes lefizetése mellett a budapesti nyomtatványtárlót megszerezhetők.

Mindegyik ajánlattevőről feltételeztetik, hogy az említett pályázati és szállítási feltételeket jól ismeri és azokat elfogadja.

A talpfák 10<sup>o</sup>/<sub>o</sub>-ának ütközési, 90<sup>o</sup>/<sub>o</sub>-ának pedig közbenső talpának kell lenni.

Ajánlható tölgy is telítetlen vagy telített bükk-talpfa.

Ha telített bükk-talpfa ajánlatik, a telítési mód pontosan körülírandó.

Az üzletvezetőség fenntartja magának a jogot hogy szükségletét tetszése szerint tölgy vagy bükk-talpfával fedezhesse, hogy a kiirt mennyiséget 20<sup>o</sup>/<sub>o</sub>-al felemelhesse vagy leszállíthassa.

Az ajánlatok legkésőbb 1892. évi november 15-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége I. osztályának főnökéhez benyújtandók vagy posta útján beküldendők, a bánatpénz pedig f. évi november 14-ig az aradi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál teendő le.

Arad, 1892. október hóban.

**Az üzletvezetőség.**